

Leto VII.

Številka II.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik:

Dr Danilo Majaron.

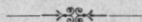

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1891.

VSEBINA.

1. O stavi	321
2. Deveti shod avstrijskih odvetnikov	324
3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo :	
<i>a)</i> Pogoji tožbi na razodetno prisego. Zmota pri poravnavi	329
<i>b)</i> Prodavec mora dokazati, da je blago po pokušnji, če tudi jo ima kupec v rokah (343 trg. zak.).	332
<i>c)</i> Zdražitelj eksekutivno prodanega posestva mora na njem vknjiženo služnost pešpoti, voznje poti in ži- vinogonje trpeti tudi tedaj, če je na stavku izven zdražila in če dražbeni pogoji ne zavezujejo izrecno zdražitelja, da mu je prevzeti to služnost	334
<i>d)</i> Listina, v kateri potrjuje dolžnik s svojeročnim pod- pisom, da dolguje prodajalcu kupnino, zadoščuje za- hlevam § 299. obč. sod. reda, četudi ni od dolžnika svojeročno pisano ali od dveh prič podpisano. Drugi odstavek § 114. obč. sod. reda misli le one listine, v katerih se potrjuje dolžno posojilo	336
<i>e)</i> Določba §-a 15. zemljeknj. zakona o hipoteki simul- tani velja nalično tudi za stvarna bremena. V razde- litvenem postopanju ni uporabljati §-ov 24.—26. civ. pr. nov. na stroške pritožbe	337
<i>f)</i> Povračilo stroškov, če je narok preložiti v dokazo- valnem postopanju	339
<i>g)</i> Premine li dolžnost za doto po §-u 1220. obč. drž. zak. s smrtjo soproge?	341
Kazensko pravo :	
Naj li kasacijski dvor, če se mu predloži ničnostna pritožba, odloči tudi pritožbe zoper znesek stroškov? (§ 392. odst. 1. kaz. pr. r.)	342
4. Književna poročila	344
5. Razne vesti	348
6. Knjižnica društva „Pravnika“	351

Opomin.

Podpisano upravništvo usoja se tem potom prositi, naj vsi oni p. n. gospodje člani društva „Pravnika“ in naročniki na „Slovenski Pravnik“, ki še niso plačali letošnje, oziroma lanske udnine in naročnine, blagovolé to takoj vplačati po poštnih, k današnji številki priloženih nakaznicah.

V Ljubljani, dné 15. novembra 1891.

Upravništvo

„Slovenskega Pravnika“.

O stavi.

Vsakanjemu življenju priljubljen pravni posel je stava. Skromen pogovor, v katerem se izražajo različna mnenja, zabeli se naposled s stavo. To se vidi zanimivo in debata za navadno mizo bi se nikakor ne končala, ako bi se umetno ne zavrla s stavo. Tako staro in mlado, preprosti in omikani ljudje. Zakonodavec prejšnjega in sedanjega časa pa je skrbel, da ima tudi pravna stran stave zanimivo in izrazito lice. Vsaka stava naj ni po pravu veljavna, ampak izpolnjeni morajo biti poprej določeni pogoji. Tako nastane lepa kazuistika in nekaj te naj zberemo na podlogi avstrijskih zakonitih propisov za stavo.

Poštene in sicer dovoljene stave zavezujejo po §-u 1271. obč. drž. zak. le toliko, kolikor pogojena cena ni samo obljubljena, nego tudi res dana ali pa položena. Stava sama na sebi, zgol v dogovoru, torej ne zavezuje. Toda, kar daš zaradi poštene in dovoljene stave, to ni „sine causa“ ali „ex injusta causa datum.“ Zares dane stave ni moči nazaj tirjati. To je prvo, kar piše navedeno določilo našega obč. drž. zakonika. Drugo pa je, da stava zavezuje tudi tedaj, kedar se je pogojena cena drugam položila. To se pravi, da tist, kdor stavo dobi, upravičen je tirjati ali, če treba, tožiti, da se njemu dá položena stavna cena. Tirja ali toži lahko tretjo osebo, kateri se je oddala stava. Tirjati ali tožiti sme pa tudi tistega, kdor je stavo izgubil, a je bil samovoljno vzel nazaj položeno stavo, ali mu jo je bila tretja oseba zopet nazaj dala proti pogodbi. Piše sicer § 1271. v zadnjem stavku: „Sodnim pôtem ni moči tirjati cene.“ In zaradi tega bi kdo mislil, da sodno tirjanje stave sploh ni dopustno, torej tudi tedaj ne, kedar se dosega položena stavna cena. Toda, če bi obveljalo to, kakšen pomen imej potem določba §-a 1271. v prvem stavku, rekše, da stava zavezuje, če se pogojena cena položi v roki tretje osebe? Drugi stavek §-a 1271. je torej tolma-

čiti takó, da ni tožbe, če je stavna cena zgol obljubljena, in ta stavek le potrjuje prvi stavek, a ne odpravlja ga.

Kakó je tedaj, ako stranka stranki takoj vroči pogojeno stavno cenó? Tudi tedaj je stavó smatrati za veljavno in zavezujočo. Cena je tu tistemu, kdor stavó dobi, uže naprej dana. Kdor pa stavó izgubi, mora prejetó cenó vrniti, drži ga „*condictio sine causa*.“

Kako pa, če le jedna stranka drugi dá naprej ali položi stavno cenó? Tu razlikuje Arndts dva slučajá. Če se je dogovorilo, da naj se tako zgodi, in če potem le jedna stranka dá ali položi pogojeno cenó, druga pa ne, tedaj piše Arndts, sme se reči, da nameravana stava še ni pravovezno nastala, tedaj sme dajatelj, četudi stavó izgubi, zahtevati dano nazaj. Češ, stranki sta imeli v mislih stavó, katera naj bi oba pogodnika jednako zavarovala po §-u 1271., ako je dobljena, in zavezana je hotela biti vsaka stranka, položivši stavno cenó, le toliko, kolikor je tudi njej zagotovljen dobiček, če zmaga. Ako pa kdo drugemu naprej dá stavno cenó, a se odreče, da bi tudi njemu sopogodnik dal pogojeno cenó, in če potem prejemnik stavó dobi, onda njegov sopogodnik ne more iz prejšnjega razloga tirjati danega nazaj, in prejemnik, kateri se brani vrniti, ima za se pomoč v besedilu §-a 1271.

Drugače je to vprašanje rešilo v praktičnem slučaju višje dež. sodišče Praško z odločbo z dne 26. julija 1860, št. 5440. Tožitelj Ivan K. bil je trdil, da je toženec Ivan R. bil leta 1829., a ne uže leta 1828, kakor je sam povedal, v vojake vzet. Oba sta o tem stavila 50 gld. in to vsoto je Ivan K. takoj dal Ivanu R. Pozneje pa, ko se je pokazalo, da je Ivan R. pravo trdil, zahteval je Ivan K. dano vsoto s tožbo nazaj, češ poleg drugega zato, ker je le on položil cenó, ne pa tudi toženec Ivan R. Ta je ugovarjal, da tožitelj ni silil, naj bi tudi on, toženec, položil 50 gld. Imenovano višje sodišče je sodilo, da tu ni pravovezne stave, češ obe stranki trdita, da je zgol tožitelj položil cenó stave v znesku 50 gld., ne pa tudi toženec, ker torej ni izpolnjen jeden izmed pogojev v §-u 1271. obč. drž. zak. za pravoveznost stave, češ ta določba zahteva v stavno zavezo sploh, a ne samo na strani izgubitelja, da se cena zares dá ali položi; protivna razlaga §-a 1271. zanika naravnost njegovo besedilo, zanika

tudi obče načelo, da namreč tedaj, kedar od gotovih dejanskih okolnostij zavisi po zakonu veljavnost gotove pogodbe, tist, kdor iz take pogodbe izvaja sebi pravice, mora dokazati, da je on sam izpolnil, kar zahteva zakon za pravoveljavni obstoj pogodbe, iz katere snuje svoje zahteve, če mu tega zakon izrecno ne odpušča.

Po Arndtsu zamenjava se v tej višjesodni argumentaciji veljavnost pravnega posla z njegovo iztožnostjo. Določilo §-a 1271. ne zahteva, da je položiti ali dati stavno ceno zaradi obstoja stave, nego le piše: stava le toliko zavezuje, kolikor cena ni samo obljubljena, nego tudi res dana ali položena bila; tožbe ni za zgol obljubljeno ceno. Kolikor je torej izgubitelj res stavne cene dal, zavezuje ga stava in cene ne more nazaj tirjati s kondikcijo „sine causa“. Vse jedno je, ali je stavo naprej dal ali pa šele pozneje, kó je bil izid stave uže odločen. Če bi bila protivna argumentacija prava, bilo bi tudi trditi, da je moči nazaj zahtevati tudi tisto, kar se je bilo dalo, ko je uže odločena bila stava, sklenjena, ne da bi bili obe stranki dali naprej ali položili pogojeno ceno; kajti brez teh dejanskih podstav bila bi potem stava neveljavna in dobitelj imel bi prejeta brez pravnega razloga. Arndts pa trdi, da dajatelj danega tudi pred odločbo stave ne more nazaj tirjati, nego le tedaj, kedar je odločeno, da je prejemnik stavo izgubil; kajti še le tedaj drži ta, kar je prejel, „sine causa“. Če pa bi bil on ceno dal zato, ker se je nadejal, da bode tudi druga stranka po dogovoru stavno ceno naprej položila, tedaj bi lahko, ker se mu ni izpolnila nadeja, tožil uže pred odločbo in sicer s kondikcijo „causa data, causa non secuta“, da mu mora prejemnik vrniti dano, kajti tožbe, da mora tudi on položiti cene, ni. Prav zaradi tega je v tem slučaji dajatelj upravičen, da tirja dano nazaj tudi po odločeni stavi, ker stavni posel, kateri naj bi obe stranki jednako vezal in zaradi katerega je dano bilo, ni bil navstal. Seveda, če naj bi oba taisto ceno položila, n. pr. vsoto denarja, in če jo jeden dá drugemu naprej, tu ne more biti namere, da naj to tudi drugi prvemu stori; to sem- in tjadajanje bi bilo smešno in nepotrebno.

(Konec prih.)

Deveti shod avstrijskih odvetnikov.

Dne 5. oktobra t. l. sešel se je na Dunaji po štirih letih zopet zbor avstrijskih odvetnikov. O zborovanji se lahko izreče kratka sodba, da je podalo več, nego li je bilo nadejati se od programa, kateri je bil preobložen s kazensko-pravdnimi vprašanji nižje vrste. Stenografski zapisniki, kateri izidejo o teh razpravah, pokazali bodo natančno, koliko duhá in stvarnega znanja se je razvijalo v debatah. Velika nadarjenost, s katero se odlikuje avstrijski barreau, pa se je razodevala tudi v resnih in veselostnih govorih ter napitnicah na slovesnem večeru in pri banketu.

Dne 4. oktobra zvečer so se udeležniki zbrali v hotelu „metropol“ in pozdravil jih je predsednik nižjeavstrijske odvetniške zbornice dr. pl. Mündel. Imeli so lepo zabavo.

Drugi dan zjutraj so se sestavili oddelki in imenovali načelniki zborovanju. Predsednik stalni deputaciji dr. Schloffer iz Gradca pozdravil je člane in se z gorkimi besedami spominjal umršega dr. pl. Haerdla. Na to so bili izvoljeni: načelnikom dr. pl. Mündel z Dunaja, namestnikoma pa dr. vit. Hermann z Dunaja in dr. Reissig iz Brna. Zapisnikarji za občni zbor bili so imenovani dr. Dostal in dr. Ofner z Dunaja, dr. Ehrlich iz Brna in dr. Nejedly iz Prage. Sestavila sta se dva oddelka.

I. Prvi oddelek za razvoj prava.

V tem oddelku so bili voljeni, odnosno imenovani: predsednikom dr. Schloffer, podpredsednikoma dr. Clemens z Dunaja in dr. vitez Kratter iz Lvova, zapisnikarjema dr. Frey z Dunaja in dr. Podvinec iz Kolina.

Najprvo je prišel v razpravo predlog dr. Panna ob uvedbi ustnega sumarnega postopanja. Govoril je dr. Jacques in pozival zbor, naj se izjavi proti sleharni deloviti reformi civilnega postopanja. Isto je naglašal dr. Magg in oddelek je na to pritrdil z veliko večino naslednjemu mnenju:

„Shod odvetnikov izreka svoje prepričanje, da novi državni zbor nima važnejše zakonodavne naloge, nego to, da uvede re-

formo, katera ima za predmet uvedbo ustnega javnega postopanja v Avstriji.“

Predlog dr. Panna glasil se je bolj specijalno, a uprav to je storilo, da se je debata bolj temeljito vršila. Mnogo zanimivega gradiva podali so govori poročevalca dr. Neumayerja, predlagatelja dra. Panna in ddrjev Kornfelda in Ofner-ja. Važni pa so bili tudi govori oponentov dra. Jacquesa in dra. Magga.

Dr. pl. Barth predlagal je, naj bi se rezervni in deželnoobranski častniki v neaktivni službi postavili zaradi dvoboja pod vojaško sodišče. Ta predlog, ki ga je podpiral poročevalec dr. Nechansky, bil je jednoglasno odklonjen. Pripomogel je v to največ dr. Zucker, kateremu sta se pridružila ddrja Coumond in Ofner.

Dr. Brunstein nasvetoval je, naj bi se uvedlo popravno postopanje gledé na zapisnik o glavni obravnavi. Poročal je dr. Neuda obširno o nedostatkih zapisovanja in omenjal predlogov, kateri so se leta 1861. v komisiji stavili, katere je pa večina zavrгла. Živahne debate so se udeležili razun poročevalca doktorji: Ofner, Pisko, Schneberger in drugi. Odobril se je predlog z nastopnim, od poročevalca nasvetvanim besedilom

- a) Nujno je treba uravnati popravno postopanje gledé na zapisnik o glavni obravnavi, če se hoče, da bode zvrševanje kazenskega prava zanesljivo;
- b) pomagati se da zoper nezanesljivo zapisovanje, če se določi ròk, kedaj da je zapisnik o glavni obravnavi dovršiti, če se takoj stranke obvestijo, kedar je dovršen, če se pusti ròk, v katerem mogó stranke zahtevati poprave zapisnika, če je predsednik zavezan, da se mora obrniti do sodnega dvora za odločbo, kedar popravnemu predlogu ne ugodi po zaslišanju strank in zapisnikarja;
- c) v popolnjevanje obravnavnih zapisnikov bilo bi dobro, ako bi uporabljal kolikor moči § 271. odstavek 4. kaz. pr. r. bodi si predsednik, ali sodni dvor, naj prvo gledé resumeja v porotnih pravnih, potem gledé obravnavnih zapisnikov v vseh tistih kazenskih pravnih, kedar je pričakovati bolj težavnih ali zamotanih pravnih in dejanskih vprašanj; tudi

bi bilo dobro, če bi se uvedli stenografi, zapriseženi kot zvedenci.

Predlog dr. Benedikta, o katerem je ukovito poročal dr. Strisower in katerega je podpiral dr. Pattai, bil je sprejet in slove:

„Shod odvetnikov izraža željo, da bi se na vseh avstrijskih vseučiliških redno predavalo mednarodno privatno pravo, in prepušča vladi razmisliti, ne bi li kazalo mednarodnega prava uvedbi kot obligatnega in izpitnega predmeta.“

II. Drugi oddelek za stanovska vprašanja.

Predsednikom temu oddelku bil je pozvan dr. Barth pl. Wehrenalp z Dunaja, njegovima namestnikoma dr. Porlitz iz Trsta in dr. Russe iz Brna, zapisnikarjema dr. Meisl in dr. Simon, oba z Dunaja.

Posvetovalo se je naj prvo o predlogu dra. Millanicha:

„Odvetnik sme s svojo stranko dogovoriti honorar v razdelku zneska, kateri naj iztirja, toda:

a) obdržati je načelo, da je stranka izključljivi „dominus litis“;

b) s takšnimi dogovori ni smeti nameravati, da bi se izognili izdani tarifi za kurencije.“

Poročevalec dr. Vlček iz Prage pobijal je ta predlog, češ da je nevaren ugledu odvetniškega stanu; odvetništvo je po svojem bistvu urad, čigar idejalna naloga ne pripušča, da bi se agende reševale zgolj zaradi zaslužka; pomisliti je, da bi odvetnik, če bi se ta predlog odobril, moral včasih zastoj delati, da bi pa vendar bilo videti ga kot participijenta. Dr. Millanich je popravil svoj predlog tako, naj bi odvetnik smel s svojo stranko dogovoriti honorar za razdelek zneska, ki ga v resnici iztirja. Utemeljeval je svoj predlog s tem, da je vprašanje, katero rešuje njegov predlog, bilo v zadnjem času večkrat predmet disciplinarnim izrekom, da to vprašanje tudi odvetniki mnogotero pretresajo in bi torej bilo želeti, da se s sklepom odvetniškega shoda postavi nekaka „communis opinio“; njegov predlog da bi rad, naj se nekaj v okviru zakonovih določeb stori, česar praktično treba ne samo klientu, nego tudi odvetniku.

Zoper ta nasvet je govoril dr. Meisl z Dunaja, češ da bi takšni dogovori prouzročili mnogo preprirov med zastopnikom in

stranko ter bi zlasti odvetnika bilo preje pridobiti za poravnave, ker bi bil deležen pri iztirjanji kakega razdelka. Isto je naglašal dr. baron Mayr z Dunaja, zlasti ker razmere na deželi niso takšne, da bi se odobril ta predlog. Zanj so še govorili dr. Bunzl, dr. Kerpál, dr. Meister, proti njemu dr. Stein in dr. Klemperer. Naposled se je glasovalo, da se preko tega predloga preide na dnevni red.

Predlog dr. Pollaka, naj bi shod sklenil, da je sedanjo tarifo za kurencije predrugačiti, odnosno dopolniti v gotovih rečeh, ni bil odobren. Poročevalec dr. Fiala izjavil se je, da tarifa živi še le kratek čas, in da nasvetovane predrugačbe tarife niso utemeljene, zlasti ne, da bi moral biti tudi v bagatelnem postopanju dopusten rekurz zoper netarifno odmero stroškov, ker je v tako določilo treba celo zakona, zategadelj naj se o predlogu preide na dnevni red.

Dr. Mayr je nasvetoval skleniti:

„Shod avstrijskih odvetnikov želi, da bi se denar, s katerim se po zakonu z dne 1. aprila 1872, št. 40 drž. zak. kaznjujejo odvetniki in odvetniški kandidatje, oddajal penzijskemu društvu za odvetnike in odvetniške kandidate, kakor se to godi na podlogi zakona z dne 2. aprila 1885, št. 34 drž. zak. glede disciplinarnih kaznij notarskih v prid penzijskemu inštitutu društva avstrijskih notarjev.“

Poročevalec dr. Stein je naglašal, koliko neprilik je zlasti na deželi, ko je disciplinarne kazni plačevati ubožnim zakladom, da velja disciplinarna kazen le za nerednosti, da pa ljudstvo na deželi zvé, kdo kazen plača in zaradi tega izgublja zaupanje v svojega zastopnika; zbornica čeških odvetnikov je uže odposlala peticijo, naj se denarne kazni ne obračajo več v krajevne ubožne zaklade, da so te težnje podpirale tudi druge zbornice in da je vlada uže temu vstregla z načrtom zakona, ki je podoben vsebini predloga, o katerem pa se državni zbor ni posvetoval, ker je bil prej razpuščen. Predlagatelj dr. Mayr je na kratko razložil smoter penzijskega društva, ustanovljenega za vso Avstrijo, in opozarjal na koristi, katere namerava njegov predlog. Protivlasta se mu dr. Vlček iz Prage in dr. Reissig iz Brna, poudarjajoč, da na Češkem in Moravskem ni kaj volje, pristopiti ustanovljenem penzijskemu društvu za odvetnike in odvetniške kandidate. Za predlog so govorili dr. Schweinitz z Dunaja v imenu Dunajskega društva koncipijentov, in drugi. Nekaj posre-

dovalnega je nasvetoval dr. Podvinec iz Kolina. Predlog barona Mayr-ja je bil sprejet v nastopnem besedilu:

„Shod avstrijskih odvetnikov želi, da bi se denar, s katerim se po zakonu z dne 1. aprila 1872, št. 40 drž. zak. kaznjujejo odvetniki in odvetniški kandidatje, oddajal penzijskim društvom odvetnikov in odvetniških kandidatov, in sicer tako dolgo, dokler takih društev ni po posameznih zborničnih okoliščih, penzijskemu društvu na Dunaji, kakor se to godi na podlogi zakona z dne 2. aprila 1885, št. 34 drž. zak. gledé disciplinarnih kaznij notarskih v prid penzijskemu institutu društva avstrijskih notarjev.“

Sklenilo se je nadalje na predlog dr. Pattaia:

„Shod avstrijskih odvetnikov pričakuje, ker se sedaj nameravajo znova uravnati pravoslovne in državoslovne študije, da se bode tudi tedaj, če se postavijo izpitom hujši pogoji, obdržala na vsak način potrebnost doktorata za advokaturu v prid znanstvenemu razvoju prava.“

Predlagatelj in poročevalec je opozarjal na obrazložbo zakonovega načrta, kateri je prišel pred kratkim v gospodsko zbornico za reformo pravoslovnih in državoslovnih študij; ta obrazložba kaže, da naj bi tudi juridičen doktorat dobil drugo lice in drug smoter; uže v komisiji gospodske zbornice bilo je mnogo odpora proti tej predlogi; enciklopedski sedanji značaj naj ostane juridičnemu doktoratu, kateri pa seveda bodi temeljitejši; tudi v bodoče naj je ta doktorat podstava advokaturi, svobodni gojitvi prava, zlasti ker naj zastopnik ne goji samo civilnega in kazenskega prava, nego je poklican, da državljanu pomaga pri vseh njegovih pravicah; za to nalogo odvetniškega stanu se je pač treba drugače pripravljati, zlasti svoj poklic z znanstvom napolniti, to pa v podobi doktorata, katerega se je tembolj držati, ker je v zgodovini „jus quaesitum“ odvetniškega stanu.

Dne 7. oktobra bilo je drugo obče zborovanje in predsednik je naznanil sklepe obeh oddelkov. Obča razprava bi bila morala biti samo o predlogu dra. Millanicha iz drugega oddelka, ker je bila za sklep, naj se preko tega predloga preide na dnevni red, le neznatna večina in je zategadelj drugi oddelek odločil razpravo na plenarnem shodu. A dr. Millanich sam je nasvetoval,

naj se njegovo vprašanje postavi na dnevni red prihodnjega shoda, in temu je zbor pritrdil.

Zvršile so se še volitve v stalno deputacijo in sicer so bili voljeni: predsednikom dr. vitez Mündel, člani: dr. vit. Hermann, dr. pl. Barth, dr. vit. Feistmantel, dr. Ofner, dr. Benedikt, (vsi z Dunaja), dr. Tragy in dr. Aul (iz Prage), dr. Reissig (iz Brna), dr. vit. Kratter iz Lvova, dr. Schloffer iz Gradca, dr. Porlitz iz Trsta in dr. Hoffmann iz Solnograda.

Zvečer dne 5. oktobra sprejel je vdeležnike slovesno pravosodni minister grof Schönborn v dvoranah c. kr. finančnega ministerstva, obdan od prvih pravnikov in uradnikov Dunajskih. Sijajen banket je bil dne 6. oktobra. Izpregovoril je pri njem tudi grof Schönborn zdravijco, v kateri je dejal, da bodi odvetništvo kakor sol za vse pravno življenje, da je odvetništvo zlasti važno sedaj, ko se pripravlja ustno postopanje v civilnih pravnih. Druge lepe govore so priobčili „Juristische Blätter“ št. 41., po katerih je posneto naše poročilo.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Pogoji tožbi na razodetno prisego. Zmota pri poravnavi.

A. M. S. zamrla je dne 10. marcija 1882. l. ter se je njena zapuščina, znašajoča 1272 gld. 96 kr. prisodila oporočnemu dediču, zapustničinemu možu L. S., proti temu v last, da izplača 4 zapustničnim otrokom iz prvega zakona vsakemu po 250 gld. kot dedščino; ta znesek se je bil določil s poravnavo, v kateri so se zapustničini otroci odpovedali vsaki daljni dedinski pravici.

S tožbo de praes. 31. avgusta 1889, št. 7376 zahtevajo A. S., I. K. in K. R., zapustničine hčere — trdeč, da so v nujnem deleži prikrajšane, ker se je pozvedelo, da je zapuščina znašala mnogo več, nego 1272 gld. 96 kr. in je to oporočni dedič prikril — naj se razsodi, da mora toženi oporočni dedič vso, k zapuščini ranjke spadajočo imovino razodeti s svojo prisego.

Deželno sodišče v Lj. je tožbeni zahtevi ugodilo iz naslednjih razlogov:

Da je razodetna prisega dopustna, zakon v § 220. obč. sod. r. veleva, da toženec o kakem prikritji imovine najbrže vé, in po dv. dek. z dne 16. decembra 1791, št. 227 zb. pr. zak. naj se razodetna prisega tedaj zahteva, kedar verojetne in verodostojne okoliščine kažejo na kako prikritje imovine. Dokazano je po toženčevem priznanji, da je toženec imel na ime zapustnice glasečo se hranilnično knjižico v vrednosti 4012 gld., o kateri tožiteljicam ničesar omenil ni in katero je realizoval takoj po smrti zapustnice. Trdi pa toženec, da je bila navedena hranilnična knjižica v njegovi posesti in njegova last ter da je glavnico on sam naložil iz doneskov svojega obrta. Da pa je med tožencem in zapustnico vladala vkupnost imovine, to se da izvajati odtod, ker sta toženec in zapustnica pri vseh tirjatvah, katere so se v zapuščino napovedale, kakor tudi — to toženec priznava — pri tirjavi v znesku 300 gld., katero je U. plačal, deležna bila po enakih delih. Iz tega se izvajati da nadalje, da sta toženec in zapustnica tudi pri glavnici, naloženi v kranjski hranilnici, deležna bila najmanj po enakih delih. Ako je torej smatrati dokazanim, da je toženec prikriil navedeno hranilnično knjižico, lahko se potem sodi, da je on še drugo zapuščinsko imetje prikriil in zamolčal ter so tedaj dani pogoji razodetne prisege, katerih zakon zahteva. Vprašanje je torej le še, ne ovira li zapuščinska poravnava z dne 15. julija 1882 tožbe, ker so se tožiteljice v njej odpovedale vsem daljnim pravicam in tudi pravici do tožbe na razodetno prisego, ako le toženec nujne deleže poviša od 146 gld. 33 kr. na 250 gld., kar je tudi storil? Dvojbe ni, da je razpravni zapisnik, v katerem je navedena poravnava zabeležena, javna listina po smislu § 112. obč. sod. r. s popolno dokazno močjo. A vender je tu tudi uvaževati ugovor tožiteljic, češ da so bile v zmoti glede poravnavega predmeta. Poravnava sklenila se je glede zapuščinske imovine v znesku 1272 gld. 96 kr. Ta zapuščinska imovina pomnožila se je pa najmanj za glavnico, naloženo v kranjski hranilnici in je s tem poravnalni predmet v bistvu drugi postal, a zato je ugovor utemeljen, da ni pravoveljavna poravnava, niti dedinska odpoved, kajti zmota zadeva bistvo poravnavega predmeta (§ 1385. obč. drž. zak.).

Višje dež. sodišče v Gradci je z razsodbo z dne 29. aprila 1891, št. 5263 apelaciji ugodilo in tožbeno zahtevo odbilo.

Razlogi.

Tožiteljice so po sodnem zapisniku z dne 15. julija 1882 sklenile z oporočnim glavnim dedičem po dne 2. aprila 1882 zamrši A. M. S. poravnavo, da jim toženi oporočni dedič poviša nujne deleže, kateri so se pri obravnavi s 146 gld. 33 kr. izračunali, na 250 gld., one pa so pripoznale oporoko zapustničino ter odpovedale se daljnim dedinskim pravicam. Ta poravnava sklenila se je izrecno v ta namen, da se zapreči vsakeršni prepir glede veljavnosti oporoke, kakor tudi mogoča tožba na položitev razodetne prisega. Dottični zapisnik podpisan je od tožiteljic in toženca ter je tako po smislu § 113. obč. sod. r. listina s popolno dokazno močjo za poravnavo, sklenjeno med dvema strankama (§ 1380. obč. drž. zak.). Toženec je tudi na podlogi te poravnave plačal glasom pobotnic tožiteljicam vsaki po 250 gld. ter so tožiteljice v svojih pobotnicah izrecno izjavile, da nimajo k zapuščini svoje matere nikakih tirjatev več. Tožiteljice niso torej upravičene, da bi jednostranski od pogodbe odstopile in toženca na položitev razodetne prisega silile, ker to zaprečiti bil je uprav pogodbi namen. Očividno je, da tožba meri jedino le na povišanje nujnih deležev, tožiteljicam odmerjenih. Ker je pa od dne zapuščinske poravnave (14. in 15. julija 1882) do dne vložene tožbe 31. avgusta 1889 poteklo več nego 7 let, to bi tožiteljice ne mogle več zahtevati povišanja ozir. dopolnitve nujnih deležev, ker je ta pravica po smislu § 1487. obč. drž. zak. uže zastarela in je torej tožba na položitev razodetne prisega nedopustna, ker je brez temelja. Tožiteljice se sicer sklicujejo na določbo § 1375. obč. drž. zak., češ da jih je toženee o kolikosti zapuščinskega imetja nalašč pripravil v zмотo, da je mnogo, v zapuščino spadajočega imetja zamolčal. Toda te določbe ni moči tu uporabiti, ker se navedena zмотa niti bistva v osebi, niti v predmetu ne tiče. Tožiteljice niso mogle, sklepajoč poravnavo dne 15. julija 1882, dvojiti ob osebi nasprotnika in tudi ne, da je šlo za zapuščino njihove matere ozir. za nujni delež, kateri so iz te zapuščine zahtevati mogle. Tožiteljice so k večjemu glede kolikosti nujnega deleža mogle biti v zmoti; ta zмотa se pa nikakor ne nanaša na bistvo predmeta. Tudi so tožiteljice po razpravnem zapisniku z dne 14. in

15. julija 1882 vedele o hranilnični knjižici in da si jo je toženec prilastil. Iz tega pa izhaja, da glede tega in tudi glede ostalega, v tožbi navedenega baje v zapuščino spadajočega imetja razodetna prisega sploh ni na mestu kot zakonito pravno sredstvo, ker nedostaje pogoja za njo, namreč pozvedovanja po neznanem imetji.

Najvišje sodišče je razsodbo druge instance z odločbo z dne 15. septembra 1891, št. 9361 potrdilo uvažuje, da tožiteljice, ker so sklenile poravnavo s tožencem, nimajo pravnega interesa, da bi od to toženca zahtevale, naj pod prisego razodene imetje, spadajoče v zapuščino.

M. Logar.

b) Prodavec mora dokazati, da je blago po pokušnji, če tudi jo ima kupec v rokah (343 trg. zak.).

Okrajno sodišče v C. je v pravdi F. K. proti F. S. zaradi 82 gld. z razsodbo z dne 23. septembra 1890, št. 19356 za pravo spoznalo: Tožena F. S. dolžna je plačati tožitelju F. K-u pogojeno ceno za vino, ki ga je od njega prejela dne 3. majnika 1890, 82 gld. ter pravdne stroške vse to v 14 dneh, — ako stori tožitelj vrneni mu glavno prisego, da ga je res toženka vprašala, koliko ima na prodaj ponujenega vina, da jej je on imenoval dva soda, ki držita 416 in 358 litrov, da mu je na to toženka velela, dne 3. majnika 1890 pripeljati oba soda ter da sta se po tem takem pogodila uprav za 774 litrov.

Razlogi.

Toženka zanika, da bi bila kupila od tožitelja v svojem imenu 774 litrov vina, in trdi, da je bilo pripeljano vino slabejše nego li poskušnja. Tožitelj prizna, da je prodal po pokušnji. Taka kupna pogodba je nepogojna ter upravičuje le kupca, da zavrne blago, katero ni takšno, kakeršna je pokušnja. V tem slučaju mora pa kupec dokazati, da blago ni tako, ker naravno je, da ima kupec poskušnjo v ta namen pri sebi, da lahko presodi, se li blago ž njo vjema. Toženka se po tem takem ne sme izgovarjati, da je njen mož vino takoj tožitelju prepustil, ker ni bilo baje takšno, kakeršno bi moralo biti po pokušnji, tem manj, ker je njen mož vino v

resnici prevzel, kakor trdi nepristranska priča I. M. in ker tožitelj vina ni hotel več vzeti nazaj. Toženka navedla je priči M. S. in F. R. ter tudi ponuja glavno prisego, da vino ni bilo takšno, kakeršno bi moralo biti po poskušnji. Ne glede na to, da je M. S. zavržna priča, ni sploh moči dokazati po pričah in prisegi, je li bilo vino takšno. kakeršno bi moralo biti po poskušnji, ali ne, ker to bi se bilo moralo dokazati takoj pri sprejemu, oziroma kmalu po sprejemu, dokler je nasprotnica poskušnjo še imela, a to tudi le po zvedencih v smislu člena 348 trg. zak. Ker ona tega ni storila, treba je le še uvaževati ugovor, da toženka ni niti kupila za-sé, niti toliko, kolikor tožitelj trdi. O teh okoliščinah bila je glavna prisega toženki dana; ker jo je tožitelju vrnila, treba je bilo spoznati, da jo mora tožitelj sam storiti.

Toženka se je pritožila proti tej razsodbi in trdila, da mora po splošno priznanih načelih vedno ta, ki kaj trdi in zahteva, dokazati vse okoliščine, iz katerih izvaja svojo zahtevo. Tožitelj je trdil, da je toženki vino prodal po poskušnji, pa da je bilo pripeklano vino uprav takšno. Ker je toženka po svojem možu takoj, ko sta bila soda raz voz dejana in je bilo vino pokušeno, zavrnila vino in rekla, da ga tožitelj lahko zopet odpelje, ker ga ona ne vzame, — moral bi bil tožitelj dokazati, da je bilo vino takšno, kakeršno je moralo biti; on bi bil moral prositi, da se naj zaslišita zvedenca, katerima bi bila toženka morala poskušnjo izročiti, ker bi bila drugače ona dokaz onemogočila in bi bila odgovorna za nasledke. Da bi bila morala ona takoj skrbeti za ta dokaz v večni spomin, ni ntemeljeno v zakonu, ker nikdor je ne more siliti, da bi si ona delala stroške, ki se jej morebiti ne bi nikdar povrnili, ako n. pr. tožitelj ničesar nima. Ona je vino takoj zavrnila, več ni bila dolžna storiti.

Višje dež sodišče v Gradcu premenilo je razsodbo prvega sodnika ter spoznalo, da se odbije tožiteljeva zahteva in da mora tožitelj toženki povrniti vse njene stroške.

To razsodbo je tudi potrdilo najvišje sodišče z odločbo z dne 24. aprila 1891, št. 4104 iz naslednjih

razlogov:

Toženka je krčmarica. Iz pravnih govorov, v katerih se tožitelj večkrat sklicuje na določbe trgovskega zakona, in iz odgo-

vora samega izhaja, da je bilo vino toženki prodano v ta namen, da ga naj iztoči v gostilni (čl. 271 trg. zak.). Po tem takem je uporabiti v tej pravdi določbe trgovskega zakona, dasi se ni vršila pred c. kr. okrožnim sodiščem ter se sploh o pristojnosti sodišča ni obravnavalo. Obe stranki priznata, da je bilo vino po pokušnji prodano, da je bilo vino toženki na dom pripeljano, da je njen mož M. S. v njenem imenu vino pokusil, trdil, da ni tako, kakeršna je pokušnja ter tožitelju rekel, da vina ne vzame in da naj tožitelj oba odložena soda zopet vzame, tožitelj pa da tega ni hotel storiti. Iz tega izhaja, da toženka vina ni prevzela, akoprav je bilo res odloženo in v njeno klet spravljeno. Uporabiti je v tem slučaju določbe člena 343, ne pa določeb členov 347 in 348 trg. zak. Ker tožitelj plačila zahteva, dokazati mora, da je on storil svojo dolžnost, da je bilo pripeljano vino tako, kakeršno je moralo biti po poskušnji (člen 340 trg. zak.) nikakor pa ni treba toženki dokazati, da vino ni bilo takšno. Res ima toženka pokušnjo v rokah, vender tožitelj niti trdil ni, da mu ona ne bi bila hotela pokušnje izročiti ter da bi na ta način njemu hotela onemogočiti dokaz po zvedencih. Brez tega dokaza tožbena zahteva ni upravičena ter bilo jo je zavrniti, oziroma potrditi rabsodbo druge instance.

Dr. J. Hrašovec.

c) Zdražitelj eksekutivno prodanega posestva mora na njem vknjiženo služnost pešpoti, vožnje poti in živinogonje trpeti tudi tedaj, če je na stavku izven zdražila in če dražbeni pogoji ne zavezujejo izrecno zdražitelja, da mu je prevzeti to služnost.

Na posestvu št. 177 v R. bila je na podlogi istoglasnih kupnih pogodeb z dne 6. decembra 1884 za več domačinov v R. pod red. št. 25, 26, 27, 28 in 28 vknjižena služnost vožnje poti, pešpoti in živinogonje. To posestvo bilo je v eksekucijski reči Klare F. proti lastniku Avgustu F. pct. 1233 gld. 52 kr. c. s. c. eksekutivno prodano. V dotičnih dražbenih pogojih ni bilo ničesar izrecno določenega glede služnostnih, pod red. št. 25—29 držecih se pravic; samo splošno je bilo o njih omenjeno, da se bode prodalo posestvo v R. s pritiklinami po »meri zemljiške knjige« in da mora zdražitelj od dne zdražitve naprej trpeti vse, na zdraženo posestvo padajoče

davke; »bremena« itd. Zadevno posestvo, katero je bilo eksekutivno cenjeno gledé na služnostne, njega se držeče pravice na 62.757 gld., zdražila je zvršiteljica Klara F. za 32.105 gld. Pri naroku za razdelitev zdražila niso se proti nadaljnemu obstoju zazadevnih servitut upirali niti tabularni upniki, niti zdražiteljica Klara F.

V rešilu likvidovanja je okrajno sodišče v M. T. služnostne, pod red. št. 25, 26, 27, 28 in 29 posestva št. 177 v R. držeče se pravice izrecno pripoznalo kot obstoječe, če tudi so bile na stavku izven doseženega zdražila.

Zdražiteljica je podala rekurz zoper preobloženje z navedenimi služnostnimi pravicami in višje dež. sodišče v B. mu je ugodilo iz naslednjih razlogov: Dolžnosti zdražiteljve odločujejo najprej dražbeni pogoji. V le-teh ni gledé servitut nič ukrenjenega, pač pa so upisani na takih stavkih, kateri se niso več uvaževali, kateri so torej izven razdeljenega zdražila. Zategadelj jih tudi ni bilo moči naložiti zdražiteljici, da bi jih morala trpeti, nego bilo jih je smatrati za vničene in dovoliti njih izbris, če tudi se pri razdelitvenem naroku Klara F. po svojem zastopniku ni upirala uradni opomnji v zapisniku o likvidovanji, da servitute, vpisane pod red. št. 25—29 ostanejo, kakor so, kajti iz tega se ne da izvajati, da se je radovoljno prevzela zaveza, trpeti omenjene servitute.

Na revizijski rekurz servitutnih upravičencev je najvišje sodišče z odločbo z dne 17. junija 1891, št. 7273 premenilo višjesodno odločbo ter obnovilo prvosodni odlok iz naslednjih razlogov:

Višjesodna odločba gledé servitut na eksek. prodanem posestvu št. 177 v R. ne prilega se niti vsebini aktov, niti zakonu, kajti na eksekutivno prodanem posestvu kot služočem zemljišči je pod red. št. 25—29 uknjižena v prid posestnikom vlož. št. 649-641, 947, 643, 646. 648, 645 servituta pešpoti, voznje poti in živinogonje kot breme, a v navedenih zemljiških vložkih kot pravica gospodujočim zemljiščem. Tu gre torej za zemljiške služnosti po smislu §§ 473. in 477 obč. drž. zak., gledé katerih se je pridobila stvarna, proti vsakemu posestniku veljavna pravica, ker se je pri služočem zemljišči vknjižila kot breme, a pri gospodujočem zemljišči kot pravica, gre torej tu za realna bremena po širšem, tudi v § 928. obč. drž. zak. izraženem smislu besede, ne pa za gole hipo-

tekarne tirjatve, katere je samo zadovoljiti iz skupila za zdraženo posestvo in katere so zategadelj po dvornih dekretih z dne 15. januarija 1787, št. 621 in 23. okt. 1794, št. 199 zb. pr. zak. predmet obravnavi o razdelitvi kupnine. Pravno razmerje med zdražiteljico Klaro F. in vknjiženimi upniki urejajo dražbeni pogoji in dražbeni zapisnik. Oboje je podpisala zdražiteljica. Tu pa govori odstavek 1. odobrenih dražbenih pogojev, da se bode posestvo št. 177 v R. prodalo »po meri zemljeknjžnega stanja«, a s tem je bil vsak dražitelj uže naprej opozorjen, naj si v zemljiški knjigi pogleda bremenena, katera se posestva držé. Dalje določa odstavek 5., da mora zdražitelj od dne dražitve počenši trpeti vsa »bremenena«, in ker so dozdevne servitute stvarne, proti vsakemu posestniku služečega zemljišča veljavne pravice, onda iz tega izhaja, da nanje po § 443. obč. drž. zak. ne upliva eksekutivna prodaja zemljišča, zlasti ne, ker zdražiteljica Klara F. ni ugovarjala zoper določbo v zapisniku z dne 14. majnika 1890, da služnostne, pod red. št. 25—29 vpisane pravice ostanejo, kakor so, ni se temu upirala, če tudi je bila osebno in s svojim zastopnikom priča dotične obravnave. To potrjuje tudi analogna uporaba § 32. konk. reda, kateri znači služnosti kot breme nepremične, v posilno prodajo dane lastnine, in nadalje piše, da te služnosti ostanejo ter preidejo k novemu pridobitelju, kolikor s tem niso prikrajšane hipotekarne tirjatve pred njimi, a to je tukaj tako, ker se s tem, da se zdražiteljici nalože pôtne servitute, res ne godi nikaka krivica poprejšnjim upnikom, kateri se tudi sicer niso pritožili zoper sedaj obnovljeni izrek prvega sodnika.

d) Listina, v kateri potrjuje dolžnik s svojeročnim podpisom, da dolguje prodajalcu kupnino, zadoščuje zahtevam § 298 obč. sod. reda, četudi ni od dolžnika svojeročno pisano ali od dveh prič podpisano. Drugi odstavek § 114 obč. sod. reda misli le one listine, v katerih se potrjuje dolžno posojilo.

A je prodal B-u svojo gostilno s koncesijo in pohištvom vred in je tožil kupca za ostalo kupnino v znesku 850 gld. V tožbi zahteval je eksekucijsko postopanje na podlogi dolžnega pisma.

Trgovsko sodišče na Dunaji je odbilo zahtevano eksekucijsko postopanje, ker dolžnega pisma toženec ni svojeročno pisal

in ga tudi nista podpisali dve priči, ker ga torej ni moči šteti med polnoverjetne listine (§ 114 obč. sod. reda).

Višje dež. sodišče Dunajsko pa je dopustilo eksekucijsko postopanje po smislu § 298. obč. sod. reda in dv. dekr. s 7. majnika 1839 zb. pr. zak. št. 358 in naložilo je trgovskemu sodišču, naj razpiše narok v rečenem postopanju, ker je tožbeno prilogo po § 113. obč. sod. reda smatrati za dokazujočo listino proti podpisanemu tožencu, a je ni šteti med dolžna pisma po smislu § 1001. obč. drž. zak. in § 114. obč. sod. reda.

Najvišje sodišče potrdilo je odločbo višjega dež. sodišča z dekretom z dne 27. majnika 1891, št. 6277, ker ima drugi odstavek § 114. obč. sod. reda v mislih le ona dolžna pisma, v katerih se dolžno posojilo potrdi (§ 1001 obč. drž. zak.), tožbena priloga, nadpisana »dolžno pismo« in od toženca svojeročno podpisana, pa se glasi na dolžno ostalo kupnino, torej za verjetnost ne potrebuje podpisov dveh prič, nego zadoščuje zahtevam § 298. obč. sod. reda in dv. dekr. s 7. majnika 1839, št. 358 zb. pr. zak.; pri razsojevanji, je li dopustno eksekucijsko postopanje, pa ni niti najmanj ozirati se na katerekoli meritorne ugovore. *J. K.*

e) Določba §-a 15. zemljeknj. zakona o hipoteki simultani velja nalično tudi za stvarna bremena. V razdelitvenem postopanju ni uporabljati §-ov 24.—26. civ. pr. nov. na stroške pritožbe.

Zakonska Josip in Ana B. sta s kupno pogodbo z dne 19. januarija 1878, svojemu sinu Franu prodala posestvo števil 115 v L. in tedaj si izgovorila poleg drugega tudi dosmrtni užitek, gledé katerega je določeno bilo, da ostane cel, če jeden izmed zakoncev umre, ostalemu zakoncu. Z notarskim aktom z dne 12. januarija 1882 odstopi Fran B. svoji soprogi Rozi B. solastnino na istem posestvu in sicer k jedni idejalni polovici. Polovica, ki je bila pripisana Franu B., pride v eksekucijo in zdraži jo glavni upnik Josip A. za 2455 gld. Pri razdeljevanji tega zdražila, zahtevala je Ana, vdova Josipa B., naj se jej odkáže ves zastali užitek, kateri se drži tega posestva, v spoznani ceni za 159 gld. Temu se je upiral poznejšnji upnik in ob jednem zdražitelj Josip A. zahtevajoč, naj se

užitkarici odkaže le polovica zastalega užitka, ker drugo polovico je plačati iz doslej ne prodane druge polovice rečenega posestva.

Z razdelitvenim odlokom okrajnega sodišča v L. se je zahtevi Ane B. ugodilo in odkazal se jej je ves zastali užitek, cenjen 159 gld., iz zdražila za prodano idejalno polovico, to pa zategadelj, ker je užitek Josipa B. in njegove žene Ane prvotno vpisan bil na nedelno posestvo št. 115 v L. in ker s tem, da je pridobitelj tega posestva solastnino na njem odstopil svoji soprogi Rozi, nastalo je glede na obe idejalni polovici tega posestva razmerje, nalično simultani hipoteki in tako je užitkarica zadobila pravico, da je lahko po svoji volji vso svojo tirjatev iskala iz jedne ali druge polovice imenovanega posestva.

Josip A. se je na to pritožil in višje dež. sodišče je razdelitveni odlok prvega sodnika tako premenilo, da je užitkarici Ani B. odkazalo le polovico zastalega užitka, kar več, pa je odbilo iz naslednjih razlogov: Če tudi je užitek Ane B. bil prvotno vpisan na posestvo št. 115 v L., katere zemljknižni lastnik je bil samo Fran B., vendar niti iz tega, niti iz okolnosti, da mora po smislu kupne pogodbe z dne 19. januarija 1879, ostati Ani B. po smrti moža Josipa B. izgovorjeni užitek neutešnjen, ne gre izvajati, kakor bi Ana B. imela pravico zahtevati vseh dajatev iz užitka le od jedne idejalne polovice in to uprav od Fran B-ove eksekutivno prodane. Tu je samo jedno zemljknižno telo in torej ne more biti govora o simultani hipoteki po smislu § 15. obč. zemlj. zak. in je tem manj upravičeno pripustiti, da bi upnik svoje zadovoljenje dosegel popolnem iz vsake polovice tega zemljknižnega telesa. Ana B. je torej samo upravičena zahtevati poplačila svoje tirjatve iz celega in to nedelnega posestva, zategadelj iz obeh njegovih polovic, a ker je prvi sodnik za njeno tirjatev, raztegajočo se na obe polovici tega posestva, celotno odkazal iz zdražila za jedno samo polovico, bile so s tem prikrajšane pravice naslednjih knjižnih upnikov, zlasti onih, kateri so svoje pravice pridobili si samo gledé eksekutivno prodane polovice, in zategadelj bilo je treba po zakonu premeniti naredbo nižjega sodišča.

Revizijski pritožbi Ani B., katera je tudi zahtevala povračila stroškov proti zdražitelju in poznejšnjemu upniku Josipu A., ugodilo je najvišje sodišče v stvari sami z odločbo z dne 10. febru-

varija 1891, št. 1377, obnovilo je odlok prvega sodnika, a odbilo zahtevo glede povračila stroškov.

Razlogi:

Ker je užitek Ane B. na podlogi kupne pogodbe z dne 19. januarija 1878 vpisan bil na celo, Franu B. nedelno pripisano posestvo št. 115 v L., tedaj je smatrati, da se s tem zastavna pravica za letne dajatve iz užitka raztega na vse dele zastavljene stvari (§ 457. obč. drž. zak.), in ker to, če je Roza B. pozneje pridobila si solastnino na rečenem posestvu, nič ni stvari predugačilo, bila je užitkarica upravičena, da je zastali užitek cel zahtevala iz vsakega dela zavezanega zemljišča. Če je prvi sodnik užitkarici ves zahtevani znesek 159 gl. odkazal iz zdražila, katero se je doseglo samo za jedno polovico tega zemljišča, tedaj je ravnal po meri zemljejknjižnega stanja in po smislu zakona in zategadelj je bilo pritožbo Josipa A. proti odloku prvega sodnika odbiti kot neutemeljeno. Vender pa ni bilo ugoditi zahtevi, da bi se prisodili stroški revizijske pritožbe; kajti postopanje, katero je imeti po dvor. dekretu z dne 15. januarija 1787, št. 621 zbr. zak. lit. c) za razdeljevanje in odkazovanje najvišjega skupila za eksekutivno prodano posestvo s hipotekarnimi upniki, vrši se uradoma in zategadelj tukaj, ker gre za odločbe na podlogi razdelitvenega postopanja in pritožbe nanje podane, ni uporabljati predpisov § 24.—26. zakona z dne 16. majnika 1874, št. 69 drž. zak.

f) Povračilo stroškov, če je narok preložiti v dokazovalnem postopanju.

Občina B. je tožila več občincev v B. na pripoznanje, da je občina B. lastnica več parcel v kat. obč. B. št. 919, 920 itd. ter da si sme te parcele na svoje ime prepisati od zemljejknjižnih vložkov tožencev. Tožiteljica se je sklicevala na neko odvezno listino, češ, v njej je govor ob občinski lastnini parcel, iz katerih so nastale v tožbi navedene parcele, navajala je občina tudi, da je prepirni svet dajala tožencem v zakup. Toženci so to zanikali in ponudili dokaz, da so priposestovali prepirne parcele. Po inrotulaciji spisov izdalo je okr. sodišče v R. odlok z dne 25. majnika 1890, št. 1804, s katerim se je narok za zaslišanje prič in lokalni ogled določil na lici

mesta. Pri tem naroku dne 11. septembra 1890 ni hotela nobena stranka pokazati prepirnega sveta. Za občino se je trdilo, da so uže v tožbi popisane prepirne parcele, da ni njena, ampak tožencev dolžnost, pokazati v naravi obseg prepirnih parcel ter da sodišču prepušča, kar treba storiti za identifikacijo prepirnega sveta. Toženci pa so se branili, češ, da mora tožiteljica tudi na lici mesta pokazati, kateri svet in koliko ga pretenduje, ker le njo zadeva dolžnost navajanja in dokazovanja. Vsaka stranka je zahtevala, da jej mora nasprotnica povrniti stroške, če se narok iz njene krivde preloži. Voditelj komisije je sklenil, da se narok preloži, ker se stranki brani pokazati sodišču prepirni svet in ker tako ni moči zaslišati prič, katerim treba svet v naravi pokazati, pridržala pa se je odločba glede identifikovanja prepirnega sveta in glede pravnih stroškov.

Z odlokom okr. sodišča z dne 16. septembra 1890, št. 6298, ki je na to izšel, preložil se je označeni narok, ob enem pa se je tožeči občini naložilo, da v 14 dneh pod eksekucijo povrne tožencem stroške brezuspešnega naroka v znesku 45 gl. in sicer to iz razlogov: Prepirnih parcel ni sodišču pokazala pri ogledu niti tožeča, niti tožena stranka. Zaradi tega ni bilo moči prič zaslišati, katerim je po smislu odloka z dne 25. majnika 1890, št. 2804 pokazati v naravi prepirne parcele. Ker pa občina B. toži za last omenjenih parcel, zato je njena dolžnost označiti jih, če treba tudi v naravi tako, da o njih ne more biti dvojbe. In če bi jih, kar sedaj trdi, ne mogla natanko določiti, tedaj morala bi bila uže v pravdi predlagati, da se pred zaslišanjem prič prepirne parcele identifikujejo v naravi. Glede na vse to je tožiteljica narok z dne 11. septembra 1890 obrezuspešila in zakrivila njegove stroške, katere je po § 22. just. dv. dekr. z dne 24. okt. 1845, št. 906 zb. pr. zak. tudi njej naložiti v plačilo.

Zoper ta odlok vložila je tožeča občina B. rekurz zaradi stroškov, kateremu je višje dež. sodišče v Gradci z odločbo z dne 22. oktobra 1890, št. 9898 ugodilo tako, da je glede stroškov, zabeleženih v zapisniku z dne 11. sept. 1890, št. 6298 spoznati ob enem z odločitvijo glavne stvari. Utemeljila je višja instanca svojo odločbo s tem, da tu ne gre niti za stroške incidenčnega spora, o katerih bi bilo po §-u 401. obč. sod. r. takoj soditi, niti za stroške, kateri nastanejo pri kakem obravnavnem naroku in jih je

povrniti po smislu §-a 22. sum. patenta; nego tu gre za stroške, ko prideta obe pravdni stranki, odnosno njena zastopnika intervenovat k zaslišanju prič, a s temi stroški je ravnati zgol kakor s pravnimi stroški.

Na revizijski rekurz tožencev je najvišje sodišče z odločbo z dne 2. decembra 1890, št. 13789 potrdilo višjesodno odločbo in sicer glede na to, da sicer ni zakonitega uzroka, zakaj bi se § 15. zakona z dne 16. majnika 1874, št. 69 drž. zak. ne uporabljal glede narokov v dokaznem postopanju, da pa tu preloženja naroka z dne 11. sept. 1890 ni prouzročila samo tožiteljica, ampak tudi tožena stranka, kajti tudi ta se je vzlic pozivu sodnega poslanca branila pokazati v resnici tiste zemljiške parcele, glede katerih je bilo zaslišati tudi njene priče, in zatorej bi bilo krivično, če bi se tožiteljici uže sedaj naložilo povračilo stroškov toženčevega prihoda.

g) Premine li dolžnost za doto po §-u 1220. obč. drž. zak. s smrtjo soproge?

Ivan B. kot oče in skrbnik nedoletne hčeri Marije B. prosil je pri okrajnem sodišči v V., naj bi bil njegov tast Jožef Š., oče umrle soproge in matere Marije Š., omožene B. dolžan, da po § 1220. obč. drž. zak. šteje svoji hčeri 4000 gld. dote v sirotinsko blagajnico za hčer, nedol. Marijo B., češ, da je ta tast njemu pred poroko obljubil dati hčeri Mariji Š. 4000 gld. dote in poleg tega da je ta znesek primeren njegovemu imetju. Tej prošnji se je upiral Josip Š., češ, da ni res obljubil 4000 gld. dote, in ugovarjal je, da je zahtevani znesek pretiran in da poleg tega §-a 1220. obč. drž. zak. ni več uporabljati, ker je hči njegova Marija Š. umrla, predno je prošnjo vložila, da je torej osebna pravica Marije Š., zahtevati doto, minula z njeno smrtjo, kajti dota služi naj po določilih zakona v to, da se olajša zakonski potrošek, in tako je torej s smrtjo soproge prenehal smoter dote.

Okrajno sodišče je zaslišalo priče, potem pa Josipu Š. naložilo, naj za doto Mariji Š. plača v sirotinski zaklad za nedol. Marijo B. 3000 gld. v 14 dneh pod eksekucijo, in sicer gledé na to, ker po §-u 1229. obč. drž. zak. dota pripade po smrti zakonske žene njenim dedičem in Josip Š. torej ni bil s smrtjo svoje hčeri oproščen od svoje zaveze; potem, da tu ne gre za podelitev dote, kajti

zakon je uže zrušen, nego za to, da bi nedol. Marija B. dobila imetek, kateri je po zakonu in obljudi Josipa Š. njegova hči Marija Š. dobiti imela, a ga ni dobila, in ta pravica ni osebna, nego preide k dedičem; vrhu tega je znesek 3000 gld. primeren spoznanemu imetju.

Na pritožbo Josipa Š. je druga instanca premenila prvodno odločbo ter zahtevo Ivana B. povse odbila gledé na to, da tu gre jedino le za dolžnost Josipa Š. po smislu §-a 1220. obč. drž. zak.; Marija B., hči Josipa Š. pa niti tedaj, ko se je možila z Ivanom B., niti pozneje, ko je ž njim bila omožena, ni od svojega očeta zahtevala dote, a pravica do dote je po § 1220. obč. drž. zak. osebna pravica in zategadelj je smatrati, da je preminola ta pravica s smrtjo Marije B. in da zahteva Ivana B. kot očeta zapustničine hčere nedol. Marije B. ni utemeljena.

Ivan B. se je pritožil, a najvišje sodišče je z odločbo z dne 24. junija 1891, št. 7694 potrdilo odločbo druge instancije glede na to, da je nazor drugega sodnika, po katerem ne gre več, če jeden izmed zakoncev umré, zahtevati po § 1221. podeljenja dote, utemeljen v §-u 1229. obč. drž. zak., po katerem dota velja samo, dokler zakon traja, vprašanja pa, je li Josip Š. zavezan s svojo obljudo, ni rešiti v izvenrednem postopanju.

Kazensko pravo.

Naj li kasacijski dvor, če se mu predloži ničnostna pritožba, odloči tudi pritožbe zoper znesek stroškov (§ 392. odst. 1. kaz. pr. r.)?

Okrožno sodišče v Rovinji je z razsodbo z dné 17. marcija 1890, šte. 5704 spoznalo, da so Luigi R. in tovariši krivi pregreška zoper varnost časti. Zoper to je ničnostno pritožbo vložil jedino le Luigi R. Pač pa so mislili vsi obtoženci in tudi zasebni obtožitelj, da se jim krivica godi glede tega, koliko je bilo pravnih stroškov povrniti zasebnemu obtožitelju. Tudi te pritožbe so se predložile kasacijskemu dvoru, da jih odloči. Na podlogi teh aktov se je generalna prokuratura o ravnanji s pritožbami zaradi izreka o stroških izjavila nastopno.

»Po § 392. kaz. pr. r. velja pravilo, da končna odločitev o stroških v postopanju zaradi hudodelstev in pregreškov pristojna na

drugi (in zadnji) stopnji višjemu deželnemu sodišču. Iz zgodovine, kako je zakon nastal (Mayer, I, str. 964), je videti, da je navedenemu določilo smoter, oprostiti najvišji sodni in kasacijski dvor od takšnega odločevanja. Izjemo ustanavlja zakon le za tiste slučaje, kjer se pritožba o stroških ne more uže tako podati s pravnim lekom vred, kateri je dopuščen proti razsodbi (»mit dem wider das Urtheil offenstehenden Rechtsmittel«). Če se natančneje preudari besedilo tega zakonovega določila, pokaže se, da se beseda »mit« ne nanaša na združenje pritožbe o stroških s pravnim lekom, podanim v glavni stvari (v tem slučaju — z ničnostno pritožbo), ne tako nekako, kakor v §§ 296. in 427. kaz. pr. r. gledé vzklicev, združenih z ničnostno pritožbo, odnosno gledé ugovora, — nego da zakon to besedo »mit« rabi sinonimno za »durch« in da hoče s tem le slučaj označiti, v katerem mora pravni lek v glavni stvari, ako je uspešen, kot kollorar v glavni stvari doseženega vspeha ob jednom predrugačiti tudi izrek o stroških. Ta smisel izraža jasno razpis pravosodnega ministerstva z dné 9. julija 1878, št. 7075 odst. 4 in 5 in zlasti v odstavku 5. tako-le: »Če se pobija odločba gledé stroškov neposredno, in ne le v njenih, iz razsodbe o krivdi snujočih se pogojih, tedaj napotuje § 392. ta odpor vselej na pritožbo do sodnega dvora druge stopnje (viš. dež. sodišča)«. Ako bi se torej v tem slučaju ugodilo ničnosti pritožbi in bi se uničila razsodba, tedaj bi seveda bilo odpraviti izrek o stroških in bi naj kasacijski dvor, če reši stvar sámo, storil o stroških nov izrek, ne da bi jim znesek določil; če bi se stvar prvi stopnji vrnila, bilo bi izrek o stroških pridržati za konečno razsodbo. Če pa bi se zavrgla ničnostna pritožba in bi tako obveljal načelni izrek o stroških, potem bilo bi pritožbo zaradi odmere stroškov, katere ni nikdar moči izvršiti z ničnostno pritožbo, prepustiti viš. dež. sodišču v Trstu, da jo odloči.«

Ker je Luigi R. umrl še pred kasacijsko obravnavo, ni se odločilo o ničnostni pritožbi; s sklepom se je izjavilo o njej, da nima več predmeta. Kasacijski dvor se ni smatral pozvanim, da bi rešil pritožbe, podane zoper znesek prisojenih stroškov, nego je le sklenil, opozoriti okrožno sodišče v Rovinji, da je pritožbe predložiti viš. drž. sodišču Tržaškemu, naj jih odloči. (Sklep z dné 23. majnika 1891, št. 7304.)

Književna poročila.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu prinaša v 10. br. za oktober mesec naslednje razprave: Nešto ob ovršnom pridruženju. Piše Milan Rojc. — Kada se prekaran posjed ima, a kada ne ima štititi posesornom tužbom? Piše Drag. Bečić. — Je li 6. i 7. maja pogažen ustav? Od Gj. R. Pantelijca.

Wissenschaftlich-litterarisches Monatsbericht. I. Jahrgang. Hugo Bloch, Berlin. —

Tako se zove list, ki je začel dne 1. oktobra 1891. l. izhajati v mesečnih snopičih. Podoba je, da se ga hočejo posluževati knjigarne in ž njim naznanjati, kar se novega prikazuje v raznih literaturah in raznih strokah. Iz dveh snopičev, ki sta dosedaj izešla, posnamemo, da hoče list seznanjati tudi z novinami iz pravniške stroke in to v poglavji: Rechts- und Staatswissenschaften, Politik, Socialismus. Oziral se je dosedaj na nemško, francosko, angleško, laško in španjsko slovstvo.

Allgemeiner Theil der modernen französischen Privat-Rechtswissenschaft als Supplement zu den deutschen Lehr- u. Handbüchern des französischen Civil-Rechtes. Von Dr. Carl Crome. — J. Bensheimer, Manheim — 514 stranij, cena 9 mark.

Pisatelj tega dela v uvodu omenja, da se je nenavadno veliko pričakovalo od načrta državljanskega zakonika za Nemčijo, da pa se je jako malo tega izpolnilo. Ako možje: Gierke, Bekker, pl. Liszt, Dernburg, Bähr in drugi nenavadno soglasno načrt zametajo, in če se pomisli, da se bode znova oglasila ta graja, znabiti od nasprotne strani proti kakeršnemu koli bodi načrtu, ki ga prireja sedanja druga komisija, tedaj se lahko dokaj določno reče, da prvi zakonik v tem stoletji ne bode prišel definitivno na svetlo. Ker je stvar taka, tedaj je bolje pisati o francoskem civilnem pravu. Naznanjeno delo pa naj popolni, česar dolgo nedostaje v znanstvenih razpravah francoskega privatnega prava, pokaže naj obči del francoskega privatnega prava s stališča modernega znanstva za področje francoskega prava v Nemčiji in bodi tako nekaj suplement k boljšim učnim in priročnim knjigam francoskega civilnega prava zlasti k priročnici Zacharijevi. Uvod poroča o stanji prava na Francoskem, predno se je uvedel Code Civil, o postanku in razširjanji tega zakonika, o tem, kako so ga presojali pravoznanci, ter o znamenitejših komentatorjih francoskega privatnega prava. Kakor v knjigah Pandektov razpravlja se tu vse gradivo in sicer v dveh knjigah. Prva knjiga z naslovom: „Objectives Recht“ piše zlasti o praktično važnih načelih, o tako imenovani koliziji statutov. V drugi knjigi z nadpisom: „Subjectives Recht“ se zlasti temeljito razpravljajo juristične osebe, njih zmožnost za pravo in dejanje v smislu obstoječega prava, nje postanek, prememba in konec, potem vrste pravic, dejanja, izjave volje, pravni posli, zmeta, prevara, sila, pogoj, odlog in nalog. Poglavje „Schutz der Rechte“ razlaga med drugim določila civilno-

pravdnega reda ob ugotovni tožbi, o zaporu in začasnih ukrepih, potem pravico ugovora in procesualne ugovore. V delu samem zbrane je jako veliko literature, nazori znanih francoskih pisateljev, potem razlage Windscheida, Puchte, Dernburga, Förster-Eccia, navedene so pri vsakem dotičnem vprašanji in uvažuje se tudi pravosodje. Sploh se kritika jako povoljno izraža o tem delu.

Bibliothek für Arbeiterrecht. Herausg. v. Menzen. 2. Bd. Berlin, Heine. 12. Kart. M. 180.

Der Arbeiterschutz n. d. Reichsges. v. 1. Juni 1891. Herausg. von C. D. Menzen. Nebst e. Anh., enth. die päpstl. Encyklika v. 17. Mai über die Arbeiterfrage.

Blum, H., die Lügen unserer Sozialdemokratie. Nach amtl. Quellen enthüllt und widerlegt. Wismar, Hinstorff. Gr. 8. III, 422 S. M. 2.—.

Einkommensteuergesetz v. 24. Juni 1891, n. Ausführungsanweis. v. 5. Aug. 1891. 1. Tl. Aml. Ausg. Berlin, Heymann. Gr. 8. 106 S. M. 120.

Eisenhart, H., Geschichte d. Nationalökonomik. 2. verm. Aufl. Jena, Fischer. Gr. 8. X, 278 S. M. 4.—.

Fleischmann, O., wider die Sozialdemokratie. Eine Streitschrift. Kaiserlautern, Tascher. Gr. 8. VII, 214 S. M. 2.—.

Gesetzbuch, bürgerl. u. öffentl., f. sämmtl. Prov. d. Preuss. Monarchie. Bearb. u. hrsg. v. d. Red. d. Reichs-Gesetzbuches. 8. Aufl. Hamb., Bruer & Co. Gr. 8. XVI, 728; 172; 380; 36 u. 53 S. Geb. M. 12.—.

Grapheus, D., kurze system. Darstell. d. wirtsch. Funktion d. Geldes u. Kredits. Leipzig, Rossberg. 8. VI, 90 S. M. 160.

Höhne, C., die gesetzl. Regelung der Raten- u. Abzahlungsgeschäfte. Berlin, Siemenroth & Worms. Gr. 8. VII, 144 S. M. 3.—.

Hölder, E., Pandekten. Allgem. Lehren. Mit Rücks. auf den Civilgesetzentwurf. Freiburg, Mohr. Gr. 8. VII, 402 S. M. 7.—.

Horner, A., zur Einführ. in den Sozialismus. Leipzig, O. Wigand. Gr. 8. 187 S. M. 3.—.

Kleinfeller, G., die geschichtl. Entwicklung des Thatsacheneides in Deutschland. Ein Beitrag z. Gesch. d. deutschen Civilprozessrechtes u. zw. Erläut. d. § 410 der deutschen Civilprozessordn. Berlin, Heymann. Gr. 8. XVI, 320 S. M. 6.—.

Kobner, F., deutsches Reichsstrafrecht. 2. Aufl. München, Buchholz. Gr. 8. VIII, 186 S. M. 360.

Deželni zakonik za vojvodino Štajersko. Leto 1891. (Dalje.) — X. kos. Izdan in razposlan dne 7. septembra 1891. 32. Razglas štajerskega deželnega odbora z dne 1. avgusta 1891, št. 14564 o premeščenji uradnega sedeža nadzorstva za oskrbovalna vzprejetišča in za odgonske postaje na zgornjem Štajerskem. 33. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 31. avgusta 1891, o razdelitvi dosedanjega političnega okraja okolice Graške v dva okraja in o ustanovi okrajnega glavarstva v Voitsbergu.

(Dalje prih.)

Državni zakonik v slovenski izdaji. Leto 1891. (Dalje). — Kos XXIII. Izdan in razposlan dné 5. junija 1891. 66. Ukaz pravosodnega ministerstva z dne 23. maja 1891. l., da se krajni občini Hrusice in Kaliště odkazujeta okolišu okrajnega sodišča v Řičanih na Češkem. 67. Ukaz finančnega ministerstva z dne 28. majnika 1891. l. kako izvršiti zakon z dne 15. junija 1890. l (drž. zak. št. 143.) o naredbah proti razširjanju trtne uši. 68. Ukaz pravosodnega ministerstva z dne 29. maja 1891. l., da se občini Lipowce in Majdan Lipowiecki odkazujeta okolišu okrajnega sodišča v Przemyslanih v Galiciji. — Kos XXIV. Izdan in razposlan dné 9. junija 1891. 69. Ukaz vsega ministerstva z dné 8. junija 1891. l., s katerim se deloma razveljavljajo izjemne naredbe, izdane z ukazom vsega ministerstva z dné 30. januarja 1884. l. (Drž. zak. št. 15) za okoliš sodnega dvora dunajskega, korneuburškega in dunajsko-novomeškega. — Kos XXV. Izdan in razposlan dné 16. junija 1891. 70. Ukaz ministerstev za finance in trgovino z dné 14. maja 1891. l. o izpremeni, oziroma dopolnitvi nekaterih določil v abecednem blagovnem spisku k colni tarifi iz leta 1882. in v dodatku k njemu. 71. Ukaz pravosodnega ministerstva z dné 16. maja 1891. l. o ustanovitvi okrajnega sodišča v Véliki Byteši na Moravskem. 72. Razglas finančnega ministerstva z dné 16. maja 1891. l., s katerim se ustanavlja barva istostnim oznamenilom, ki jih je nameščati na tkaninah v prometu za vezevinsko plemičenje. 73. Ukaz ministerstev za trgovino in za finance z dné 31. maja 1891. l. o potninah za uradnike, služabnike in druge nastavljenice pristranske in pomorsko-zdravstvene uprave. 74. Ukaz ministrov za trgovino in za notranje stvari z dné 3. junija 1891. l., s katerim se dopolnjuje obrazec delovnih knjižic za obrtne pomočnike, ustanovljen z ministerstvenim ukazom z dné 12. maja 1885. l. (Drž. zak. št. 69.). 75. Ukaz pravosodnega ministerstva z dné 7. junija 1871. l. o pričetku uradnega delovanja za mesto delegovanega okrajnega sodišča leopoldstadtskega II. na Dunaji. — Kos XXVI. Izdan in razposlan dné 24. junija 1891. 76. Zakon z dné 23. junija 1891. l. s katerim se v izvršitev zakona z dne 30. aprila 1889. l. (Drž. zak. št. 63) ukreplejo natančnejše naredbe o tem, da se okoliš svobodnega pristanišča tržaškega privzame v avstrijsko-ogerski colni okoliš. 77. Zakon z dne 23. junija 1891. l. o pritrditvi naredbam kraljevo-ogerske vlade gledé privzetja Reke v avstrijsko-ogerski colni okoliš. 78. Ukaz ministerstev za finance in za trgovino z dne 23. junija 1891. l., s katerim se v izvršitev zakona z dné 23. junija 1891. l. (Drž. zak. št. 76.) ukreplejo nadaljne naredbe za privzetje okoliša svobodnega pristanišča tržaškega v avstrijsko-ogerski colni okoliš. 79. Zakon z dné 23. junija 1891. l. o uvedbi državnih užitnin (porabnin) v Trstu in okolici. — Kos XXVII. Izdan in razposlan dné 26. junija 1891. 80. Ukaz ministerstev za finance in za trgovino z dné 25. junija 1891. l., kako je zaloge blaga ob privzetji dosedanjega svobodnega okoliša tržaškega v avstrijsko-ogerski colni okoliš dodatno zacolati in dodatno odavčiti. 81. Razglas ministerstev za finance in trgovino z dné 25. junija 1891. l. o novi razpostavi colnih uradov v Trstu. 82. Razglas fi-

nančnega ministerstva z dne 25. junija 1891. l., o novi razpostavi colnih uradov na Reki. — Kos XXVIII. Izdan in razposlan dne 27. junija 1891.

83. Zakon z dne 10. junija 1891. l. o prodaji predmetov nepremične državne lastnine, katere rabi vojstvena uprava, in pa o tem, kako uporabiti izkupilo. 84. Razpis finančnega ministerstva z dné 14. junija 1891. l. o meri zagotovila za pravo vplačevanje kakega bonifikacijskega povračila ob izvozu cukra v obratni dobi 1891./92. l. 85. Razglas poljedelskega ministerstva z dné 14. junija 1891. l., da je Špansko pristopilo vsenarodni pogodbi o trtni uši z dne 3. novembra 1881. l. 86. Ukaz pravosodnega ministerstva z dne 17. junija 1891. l., da se občina Solina odkazuje okolišu okrajnega sodišča Ustrzyki dolne v Galiciji. 87. Razglas finančnega ministerstva z dne 22. junija 1891. l., da so se razširile pravice podružnici kraljevo-ogerske velike colnije v Budimpešti na kolodvoru kraljevo-ogerskih državnih železnic ob donavskem obrežji. 88. Zakon z dne 23. junija 1891. l. o nadaljnjem pobiranju davkov in davščin, in pa o zalaganji državnega potroška v meseci juliji 1891. l. — Kos XXIX. Izdan in razposlan z dne 1. julija 1891.

89. Zakon z dne 23. junija 1891. l. obligatornem preskuševanju vsega ročnega strelnega orožja. — Kos XXX. Izdan in razposlan dne 3. julija 1891.

90. Zakon z dne 10. junija 1891. l., s katerim se ministerstvo kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru. pooblašča skleniti z ministerstvom dežel ogerske krone dogovor zastran pomnožitve bakrenega drobiža. — Kos XXXI. Izdan in razposlan dne 7. julija 1891.

91. Zakon z dne 23. junija 1891. l. o izpremeni prilog IV., V. in VI. k § 111. v zakonu z dne 27. decembra 1875. l. o vojaškem preskrbovanju oseb c. in kr. vojstva, c. in kr. vojnega pomorstva in c. kr. deželne brambe. — Kos XXXII. Izdan in razposlan dne 15. julija 1891.

92. Razglas trgovinskega ministerstva z dne 24. junija 1891. l., s katerim se objavljajo dodatna določila k meroskusnemu redu in k tarifi o meroskusnih pristojbinah z dne 19. decembra 1872. l. (Drž. zak. št. 171). 93. Razglas trgovinskega ministerstva z dne 24. junija 1891. l., da se neka samogibna priprava za tehtanje petroleja pripušča v preskus in kolkovanje. 94. Razpis finančnega ministerstva z dne 1. julija 1891. l. o podajanju naznanila, da se je pričel kak obrt (opravilo), oznamenjen v § 27., odstavku 1. cukrarinskega zakona z dne 20. junija 1888. l. (Drž. zak. št. 97.). 95. Razglas finančnega ministerstva z dne 4. julija 1891. l. o pomnožitvi števila finančnostražnih odsekov na Češkem in Tirolskem. — Kos XXXIII. Izdan in razposlan dne 19. julija 1891.

96. Razpis finančnega ministerstva z dne 19. junija 1891. l., kako po teži ovedovati množino in alkoholovitost žganja, namenjenega v davščine prosto uporabo. 97. Zakon z dne 9. julija 1891. l. o prehodnih določilih gledé na odmerjanje domarine, potem glede na uporabo § 11. v zakonu z dne 23. junija 1881. l. (Drž. zak. št. 62.) v občinah in občinskih delih, združenih z državnoglavnim in prestolnim mestom Dunajem na podstavi nižeavstrijskega deželnega zakona z dne 19. decembra 1890. l. (Dež. zak. št. 45.), in pa gledé na izpremeno tarifne številke 43., b. l. v zakonu z dne 13. decembra 1862. l. (Drž. zak. št. 89.). 98. Ukaz pravosodnega ministerstva z

dné 15. julija 1891. l., da naj okrajno sodišče zatorsko v Galiciji prične svoje delovanje. 99. Ukaz ministerstev za finance in trgovino z dne 16. julija 1891. l. o odpravi v prometu z Rumunskim obstoječih odbojnih colov in colnih doklad, in pa nekih drugih v tem prometu obstoječih omejitev. 100. Ukaz ministerstev za poljedelstvo, notranje stvari, finance in trgovino z dne 16. julija 1891. l. o uvozu in prevozu sočivja, sadja in rastlin iz Rumunskega. 101. Ukaz ministerstev za notranje stvari, poljedelstvo, trgovino in finance z dne 16. julija 1891. l. o prehodu ovac in koz, jagnjet in kozličev, prascev in prasets, konj in žrebet, mul, mezgov in oslov iz Rumunskega po ozemlji, zastopanem v državnem zboru.

(Dalje prih.)

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. novembra 1891.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: Viš. dež. sod. svetnik Alb. Levičnik v Ljubljani predsednikom razsojevalcem za bratovsko sklád-nico rudarskega okoliša Ljubljanskega; pravni praktikant Jos. Zmavec avskultantom za Štajersko, pravni praktikant Fr. Rekar avskultantom za Kranjsko, pravni praktikant J. Guzelj avskultantom za Primorsko. — Premeščeni so: Okr. sodnik V. Pramberger iz Kozjega v Velikovec, okr. sod. pristav Al. Kessler iz Loža v Metliko, okr. sod. pristav Alb. vitez Luschan iz Metlike v Lož, avskultanta Al. Žebre in Fr. Jagodič s Koroškega na Kranjsko. — Odvetnik je postal dr. J. Dečko v Celji. — Upokojen je na svojo prošnjo Gr. Keržič, okr. sodnik v Senožečah, kateremu je pri tem izreklo pravosod. ministerstvo priznanje za službovanje.

— (Notarska zbornica kranjska) imela je 18. min. m. volitve za bodoča tri leta. Izvoljeni so gg.: dr. Jarnej Zupanc iz Ljubljane predsednikom; Viktor Globočnik iz Kranja, Ivan Gogola iz Ljubljane, Janko Krsnik iz Brda, Ivan Plantan iz Ljubljane, Luka Svetec iz Litijske in dr. Fran Vok iz Ljubljane — odborniki; Ignacij Gruntar iz Logatca, Anton Komotar z Vrhniko in Niko Lenček iz Škofje Loke — namestniki.

— (Iz odseka za posvetovanje o našem novem kazenskem zakoniku) došlo nam je z Dunaja nastopno izvirno poročilo: Dne 21. oktobra t. l. je imel ta odsek prvo sejo, v kateri se je zvršila generalna debata. Prvi poprime za besedo dr. Weber ter naglašá, da spoznava potrebo reformovati kazenski zakon, vendar mora biti vsaki premembi podstava sedanje pravo. Izpodbija se nad marsikaterimi, avstrijskemu prebivalstvu tujimi izrazi, tako na pr. nad izrazom „Zuchthaus“. Ta izraz ima dokaj zaničujočega v sebi in je tem manj umesten, ker ž

njim označena kazen alternuje z drugimi, ne zaničljivimi kaznimi, in je sodnikovi prosti volji prepuščeno, če hoče spoznati na jedno ali drugo kazen. Tudi je obsežje posameznih kaznivih dejanj preobširno, a to je nevarno zato, ker se utegnejo v teh obširnih mejah dejanja spoznavati kaznivimi, na kojih kaznivost nihče ne misli. Bolje bi bilo, da bi obširne zakone kodifikovale komisije, obstoječe od učenih in praktičnih pravnikov, to bi bilo večje poroštvo, da se ustvari popoln zakon. Boji se dr. Weber, da bode odsek le napravil novi material, a da zakona ne bode dognal. — Dr. Pacák priznava potrebo, da se kazenski zakon v celoti premeni. Posamezne pomisleke bode v specialni debati navajal, v obče pa s svojo stranko na to delal, da se zakon premeni v liberalnem smislu ter tako, da bode ugajal sedanjim socialnim in gospodarskim razmeram, ter posebno glede denarne kazni težil bode na to, da se ne bodo favorizirali bogati krogi. Grof Pininski se vjema s predloženim načrtom v obče; marsikaj pa bode na njem potreba predelati. — Minister grof Schönborn izraža svoje začudenje, da se ne priznava v obče potreba, kazenski zakon reformovati po predloženem načrtu. Posameznim pomislekom bode moči vstreti v specialnem pretresovanji. Uže 4 odseki bavili so se z novim načrtom, kateri je bistveno isti, in vsem štirim so bile podlaga vladne, iz istih načel snujoče se predloge — vlada se je torej tem manj pomišljala, naj li stopi pred legislativo z načrtom, kakeršen je. — V tem smislu zagovarja načrt tudi vladni zastopnik, sekcijiski načelnik Krall, češ proti Weberju, da se načrt večkrat, preziraje znanstvene zahteve, nasljanja na obstoječi zakon, da načrt le malo definicij ustanovlja in da redoma določa le učine. Načrt opira se le glede osnove na nemški zakon, a je razven tega bistveno drugačen, ozirajoč se na domače razmere. — Lienbacher nahaja malo dobrega na načrtu. On je zastopal vedno misel, da se da obstoječi zakon popolniti času in razmeram prikladno novelističnim pôtom. S celo novim zakonom zavrže se vsa literatura in judikatura. Kakor je on proti zakonu po tej osnovi, tako je zmiróm bil proti novemu kazenskemu postopniku in njemu je še danes žal, da se je v kazenskem postopniku odpravila apelacija. Toda avstrijska legislativa si uže skoro 30 let prizadeva, da bi nov zakon ustvarila, in on bode „v božjem imenu“ sodeloval pri podrobnem posvetovanji. — Dr. Kopp in grof Kuenburg sta izjavila nekoliko, načrtu prijaznih besed in je drugi naglašal, da bode moči novi zakon le tedaj v življenje spraviti z dobrim uspehom, če bode šolanje jurističnega naraščaja boljše, vpraša torej ministra, ali namerava vlada v tem pogledu ugoditi večkrat izraženim željam in ali misli avskultante brez izjeme ad-jutovati ter del okrajnih sodnikov povišati v činu in dohodkih. — Minister izjavlja, da se pripravlja nov izpitni red ter da se utegne tudi želji glede okrajnih sodnikov ugoditi, glede avskultantov pa ne more kaj obljubiti. — Naposled navede še odsekov načelnik dr. Herbst marsikatero pomisleke proti načrtu. Posebno se mu vidi, da so določbe o kaznih brez načela in sama sebi večkrat v velikanskem nasprotji. Tako dokazuje

na posebnem slučaju, da je poskušeno zapeljanje v neki delikt, torej dejanje, katero niti ne sega do poskusa, hujše kaznovano, nego to isto izvršeno dejanje. Vprašanje o kaznih treba bode torej pretresovati „ex professo“. — Na to se je generalna debata završila in jednoglasno se je sklenilo prestopiti v specijalno debato. To, kakor se je cela vrsta odsekovih članov izrazila o načrtu, ne navdaja nas s prevelikimi nadami, da načrt postane zakon. Tudi se odsek nič kaj ne žuri posvetovat se, ker dosedaj še ni bilo druge seje.

— (Na pravoslovni in državoslovni fakulteti v Zagrebu) imajo bodoče šolsko leto naslednji učitelji naslednja predavanja: Redoviti profesor dr. Aleksander Egersdorfer: Institucije rimskoga prava, gradjanski postupnik po pravu rimskom, obče avstrijsko privatno pravo, obči dio i stvarna prava. — Redoviti profesor dr. Franjo Spevec: Obču povjest prava: a) vreła, b) stvarna prava — Privatni docent dr. Ivo Mallin: Poviest rimskoga prava. Redoviti profesor dr. Luka Marjanović: Pravo katoličke crkve obče i posebno, pravo grčko-iztočne crkve obče i posejno. — Redoviti profesor dr. Aleksander pl. Bresztyenszky: Hrvatsko-ugarsko privatno pravo i gradjanski postupnik. — Redoviti profesor dr. Blaž Lorković: Političku ekonomiju i upravnu nauku, seminarske vježbe o financijalnoj znanosti. — Redoviti profesor dr. Josip Pliverić: Obče državno pravo, medjunarodno pravo. — Redoviti profesor dr. Janko Čakanović: Kazнено pravo i pravnu filosofiju. — Redoviti profesor dr. Fran Vrbanić: Obču statistiku, trgovačko i mjenbeno pravo. — Privatni docent dr. Juraj Vrbanić: Vjeresiju. — Privatni docent dr. Josip Šilović: Kazнено pravo, posebni dio. — Honor. docent Dane Rašić: Državno računosljovje. — Privatni docent dr. Anton Lobmayer: Sudbenu medicinu.

— (Shod blazniških zdravnikov v Gradci.) Dne 5. in 6. min. m. zborovalo je v Gradci Dunajsko društvo za psihijatrijo in sodno psihologijo. Sešlo se je blizu trideset blazniških zdravnikov iz vseh krajev cesarstva in profesorji medicinske fakultete Graške. Otvoril je zborovanje društveni načelnik dvorni svetnik dr. Mequert ter poudarjal zasluge štajerske dežele na psihijaterskem polji: potem je predaval o prirodnih eksperimentih na možjanih, pobijajoč teorijo prirojenih predstav. Prof. dr. pl. Wagner je govoril o telesni podlogi aktuelnega pomota duhá. Dne 6. t. m. so si udeležniki ogledali deželno blaznico v Feldhofu, kjer je bila istega dne tudi znanstvena seja. Predavali so: ravnatelj Gauster („Die Gemeindeversorgung und die Geistesiechen“), ravnatelj Svetlin („Die Handhabung der gerichtsbekördlichen Fürsorge für die Irren in Oesterreich“), assistent Böck („Ideen zu einer Grundreform des Irrenpflegewesens“), prof. pl. Wagner je razkazoval načrt nove stavbe Graške klinike za blazništvo in živčne bolezni. Iz Prage in Pešte je društvu došlo vabilo, naj ima prihodnjič svoj shod v teh mestih, a odločilo se ni ničesar. —

Knjižnica društva „Pravnika“.

B. Civilnopravdni red.

(Dalje.)

15. Ferdinand Ofner. Darstellung der allg. Gerichts- u. Concursordnung. I del. V Olomucu. 1825.

16. Ferdinand Ofner. Darstellung der allg. Gerichts- u. Concursordnung. II. del. V Olomucu. 1825.

17. Ferdinand Ofner. Ergänzungsblätter zu der Darstellung der allgem. Gerichts u. Concursordnung. V Olomucu. 1828.

18. Peter Erasmus Gspan. Abhandlung über die gesetzmäßige Befriedigung concurrirender Gläubiger. I. knjiga. V Gradcu. 1837.

19. Peter Erasmus Gspan. Abhandlung über die gesetzmäßige Befriedigung concurrirender Gläubiger. III. knjiga, 1. oddelek. V Gradcu. 1839.

20. Peter Erasmus Gspan. Abhandlung über die gesetzmäßige Befriedigung concurrirenden Gläubiger. III. knjiga, 2. oddelek. V Gradcu. 1840.

21. Dr. Julius Glaser. Beiträge zur Reform des oesterr. Civilprocesses u. a. Na Dunaji. 1883.

22. ? Volksadvocat. Die Concursordnung. Na Dunaji. 1871.

23. Steierrm. Advocatenkammer. Gutachten des Comité des steierrm. Advocatenkammer über den Referenten Entwurf der Civilprocess-Ordnung. V Gradci. 1867.

24. Dr. Habietinek. Civilgerichtliches Verfahren. I. knjiga. (Scripta.)

25. Dr. Habietinek. Civilgerichtliches Verfahren. II. knjiga. (Scripta.)

26. Dr. Habietinek. Civilgerichtliches Verfahren. III. knjiga. (Scripta.)

(Dalje prihodnjč.)

C. Kazensko pravo in kazensko-pravdni red.

1. Dvorna in državna tiskarna. Kazenska postava, ukazi za stran pristojnosti kazenskih sodnij in postava za tisk. (Slovensko-nemška izdaja.) Na Dunaji 1853.

2. Dr. Leo Geller. Allgemeines Strafgesetz. Pressgesetz. Strafprocessordnung. Na Dunaji 1881.

3. Dr. Julius Glaser. Sammlung strafrechtlicher Entscheidungen des k. k. obersten Gerichts- und Cassationshofes. I. in II. zvezek. Na Dunaj 1875.

4. Dr. Julius Glaser. Sammlung strafrechtlicher Entscheidungen des k. k. obersten Gerichts- und Cassationshofes. III. in IV. zvezek. Na Dunaji 1875.

5. Dr. Julius Glaser: Sammlung strafrechtlicher Entscheidungen des k. k. obersten Gerichts- und Cassationshofes. V. zvezek. Na Dunaji 1875.

6. Dr. Eduard Herbst. Die grundsätzlichen Entscheidungen des k. k. obersten Gerichtshofes über zweifelhafte Fragen des allgemeinen oesterreichischen Strafrechtes. Na Dunaji 1858.

7. Dr. Anton Hye. Commentar zum oesterreichischen Strafgesetz. Na Dunaji 1855.

8. Dr. Julius Glaser. Kleine Schriften über Strafrecht und Strafprocess. Na Dunaji 1883.

9. Josef Schneid. Die Ehrenbeleidigung. V Gradcu 1864.

10. Dr. Josip Šilović. Nuždna obrana. V Zagrebu 1890.

11. J. Golovin: Чтение одъ уголовнамъ правѣ.

Granovsky. Восточный вопросъ съ русской точки зрѣніе. Na Lipskem 1861.

12. Dr. Friedrich Maasburg. Die Strafe des Schiffziehens in Oesterreich (1783—1790). Na Dunaji 1890.

13. Dr. Albert Friedrich Berner. Lehrbuch des deutschen Strafrechtes. Na Lipskem 1868.

14. Dr. Friedrich Oskar Schwarz. Bemerkungen zu dem Entwurfe des Strafgesetzbuches für das Kaiserthum Oesterreich. Na Dunaji 1875.

15. Dr. Josef Kudler. Erklärung des I Abschnittes des Strafgesetzes über schwere Polizei-Uebertretungen. Na Dunaji 1850.

16. Ignaz Maucher. Das oesterreichische Strafgesetz über Verbrechen, sistematisch bearbeitet. Na Dunaji 1847.

17. Sebastian Jenull. Das oesterreichische Criminalrecht, nach seinen Gründen und seinem Geiste dargestellt. V Gradcu 1820.

18. Dvorna in državna tiskarna. Die allgemeine Strafprocessordnung vom 29. Juli 1853. Na Dunaji 1854.

19. Dvorna in državna tiskarna. Instruction über die innere Amtswirksamkeit und die Geschäftsordnung der Gerichtsbehörden in strafgerichtlichen Angelegenheiten. Na Dunaji 1854.

20. Dvorna in državna tiskarna. Instruction über die innere Amtswirksamkeit und die Geschäftsordnung der Gerichtsbehörden in strafgerichtlichen Angelegenheiten. Na Dunaji 1854.

21. Dr. Eduard Herbst. Einleitung in das oesterreichische Strafprocessrecht. Na Dunaji. 1871.

22. Dr. Friedrich Rulf. Commentar zur oesterreichischen Strafprocessordnung. Na Dunaji 1874.

(Dalje prihodnjič.)

„Slovenski Pravniki“ izhajajo 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravniki“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, števil. 8 na Bregu; upravništvo pa na Križevniškem trgu števil. 7.

Naznanilo.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občnemu sodnemu redu, I. zvezek.

Ta knjiga, ki je izšla ravnokar, velja 1 gld. 40 kr., po pošti sprejeta pa 1 gld. 50 kr.

Anton Levec,

c. kr. sodni pristav v Ljubljani.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 šte. 119 državnega zakonika
z dodanim

zvršitvenim propisom

in

drugimi zakoni in ukazi kazenski
postopek zadevajočimi.

I. natis. Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani
Natisnila in založila „Národna Tiskarna“.

 Dobiti je v „Národni Tiskarni“ v Ljubljani.
Cena elegantno vezani knjigi za člane društva „Pravnik“ je
2 gld. 50 kr., za nečlane 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

